

Obsah

1. ÚVOD	3
1.1 Delenie predmetu	3
1.2 Interdisciplinárna spolupráca	4
1.3 Z histórie orálnej a maxilofaciálnej chirurgie	5
2. VYŠETRENIE PACIENTA V ORÁLNEJ A MAXILOFACIÁLNEJ CHIRURGII	7
2.1 Anamnéza	7
2.2 Klinické vyšetrenie	8
2.2.1 Status praesens generalis (SPG)	9
2.2.2 Status praesens localis (SPL)	9
2.3 Ostatné vyšetrovacie metódy	10
3. PRINCÍPY RÁDIODIAGNOSTIKY	12
3.1 Röntgenové vyšetrenie	12
3.1.1 Intraorálne rtg snímky	13
3.1.2 Panoramatické techniky	13
3.1.3 Rtg lebky a maxilofaciálneho skeletu	14
3.1.4 Počítačová tomografia (CT)	16
3.1.5 Kontrastné ionizujúce metódy	16
3.1.6 Metódy na princípoch nukleárnej medicíny	17
3.2 Neionizujúce metódy	17
3.2.1 Sonografia	17
3.2.2 Nukleárna magnetická rezonancia (NMR)	18
3.2.3 Termografia a termovízia	18
3.2.4 Diafanoskopia	18
3.3 Ochrana pred ionizujúcim žiarením	18
4. ANTISEPSA, ASEPSA, DEZINFEKCIA A STERILIZÁCIA	20
4.1 Spôsoby sterilizácie	20
4.1.1 Sterilizácia s použitím tepla	20
4.1.2 Iné spôsoby sterilizácie	21
4.2 Prevencia presnosu infekcie pri kontakte	21
4.3 Asepsa v operačnom trakte	22
4.4 Prevencia niektorých vírusových infekcií	22
5. ANESTÉZIA V ORÁLNEJ A MAXILOFACIÁLNEJ CHIRURGII	24
5.1 Druhy anestézie	24
5.1.1 Celková anestézia	24
5.1.2 Potencovaná lokálna anestézia	25

5.1.3 Lokálna anestézia (LA)	25
5.2 Lokálne anestetiká	26
5.2.1 Vazokonstrikčné prísady	26
5.2.2 Lokálne anestetické látky	27
5.3 Lokálna anestézia na sánke	28
5.3.1 Anestézia ku for. mandibulae	29
5.3.2 Anestézia ku for. mentale	30
5.3.3 Infiltračná anestézia na sánke	30
5.3.4 Kmeňová anestézia n. mandibularis	31
5.4 Lokálna anestézia na čeľusti	31
5.4.1 Infiltračná anestézia na čeľusti	31
5.4.2 Anestézia ku tuber maxillae	32
5.4.3 Anestézia ku for. infraorbitale	32
5.4.4 Anestézia ku for. palatinum majus	33
5.4.5 Anestézia ku for. incisivum	33
5.4.6 Kmeňová anestézia n. maxillaris	33
5.5 Komplikácie injekčnej anestézie	33
5.5.1 Lokálne komplikácie injekčnej anestézie	34
5.5.2 Celkové komplikácie injekčnej anestézie	36
6. NÁSTROJE POUŽÍVANÉ PRI EXTRAKCIÁCH	39
6.1 Extrakčné kliešte	39
6.1.1 Horné kliešte	39
6.1.2 Dolné kliešte	40
6.1.3 Extrakčná technika kliešťami všeobecne	40
6.2 Extrakčné páky	41
6.2.1 Beinova páka	42
6.2.2 Schlemmerove páky	42
6.2.3 Leclusova páka	43
6.2.4 Iné páky	43
6.3 Ostatné nástroje používané pri extrakciách a iných výkonoch	43
7. SÚHRN POSTUPU JEDNODUCHEJ EXTRAKCIE	45
7.1 Indikácie a kontraindikácie extrakcií	45
7.2 Poloha pacienta	46
7.3 Objektívizácia anestézie a poloha ošterujúceho	46
7.4 Postextrakčné ošetrenie	48
7.5 Poučenie pacienta	50
8. KOMPLIKÁCIE EXTRAKCIE	51
8.1 Lokálne komplikácie extrakcie	51
8.1.1 Zlomenie zuba (koreňa) pri extrakcii	51
8.1.2 Zlomenie alveolárnej kosti	52
8.1.3 Zlomeniny čeľustných kostí	52
8.1.4 Vykĺbenie sánky	52
8.1.5 Poškodenie zubov v okolí	53
8.1.6 Poškodenie mäkkých tkanív	53
8.1.7 Patologické spojenia ústnej dutiny s nosovou a čeľustnou dutinou	53

8.1.8 Postextrakčné krvácanie	54
8.1.9 Zápal extrakčného lôžka	55
8.1.10 Strata zuba z lokálnych príčin	56
8.2 Celkové komplikácie extrakcie	56
8.2.1 Kolaps	56
8.2.2 Zhltnutie zuba	56
8.2.3 Vdýchnutie zuba	57
8.2.4 Riziká bakteriémie	57
9. CHIRURGICKÁ EXTRAKCIA ZUBOV A ICH KOREŇOV	59
9.1 Indikácie chirurgickej extrakcie	59
9.2 Rtg vyšetrenie pri chirurgickej extrakcii	60
9.3 Všeobecná technika chirurgickej extrakcie	61
10. EGALIZÁCIA OKRAJA ALVEOLÁRNEHO HREBEŇA	62
10.1 Jednoduchá egalizácia	62
10.2 Viacpočetná egalizácia	62
11. DENTITIO DIFFICILIS	64
11.1 Klinické formy	64
11.1.1 Akútna forma dentitio difficilis	64
11.1.2 Chronická forma dentitio difficilis	65
11.2 Liečba dentitio difficilis	65
11.2.1 Konzervatívna liečba	65
11.2.2 Kombinovaná konzervatívno-chirurgická liečba	65
11.2.3 Chirurgická liečba	65
12. ČELUSTNÁ KONTRAKTÚRA	67
12.1 Hlavné druhy čelustnej kontraktúry	67
12.1.1 Artrogénna čelustná kontraktúra	67
12.1.2 Neurogénna čelustná kontraktúra	67
12.1.3 Myogénna čelustná kontraktúra	68
12.1.4 Zápalová čelustná kontraktúra	68
12.1.5 Jazvová čelustná kontraktúra	68
12.1.6 Čelustné kontraktúry z ostatných príčin	68
12.2 Liečba čelustnej kontraktúry	69
12.2.1 Kauzálna liečba	69
12.2.2 Symptomatická liečba	69
13. OKOLOČELUSTNÉ ZÁPALLY	70
13.1 Etiológia okoločelustných zápalov	71
13.2 Šírenie okoločelustných zápalov	71
13.2.1 Dentogénny absces alveolárneho výbežku	73
13.2.2 Perimaxilárny absces a flegmóna	74
13.2.3 Absces a flegmóna očnice	74
13.2.4 Retromaxilárny absces a absces fossa pterygopalatina	74
13.2.5 Submandibulárny absces	74
13.2.6 Submentálny absces	74

13.2.7 Flegmóna ústnej spodiny	75
13.2.8 Hlboké zápaly jazyka	75
13.2.9 Parafaryngálny absces	75
13.3 Liečba okoločelústnych zápalov	76
13.3.1 Extrakcia zuba pri zápale	76
13.3.2 Intraorálna a extraorálna incízia	76
13.3.3 Drenáž	78
13.3.4 Aplikácia chladu alebo tepla	78
13.3.5 Antibiotiká	78
13.4 Prevencia dentogénnych okoločelústnych zápalov	79
14. HNISAVÉ ZÁPALLY ČELUSTNÝCH KOSTÍ	80
14.1 Akútna osteomyelitída sánky	80
14.2 Akútna osteomyelitída čeľuste	81
14.3 Akútne osteomyelitídy u detí	81
14.4 Chronické osteomyelitídy	81
14.5 Liečba osteomyelitíd	82
15. ŠPECIFICKÉ ZÁPALLY V OROFACIÁLNEJ OBLASTI	83
15.1 Aktinomykóza	83
15.2 Syfilis	84
15.3 Tuberkulóza	85
15.4 Malomocenstvo	86
15.5 Rinoskleróm	86
16. CHOROBY SLINNÝCH ŽLIAZ	87
16.1 Všeobecný algoritmus vyšetrenia veľkých slinných žliaz	87
16.1.1 Anamnéza pri suspektnom ochorení slinných žliaz	87
16.1.2 Klinické vyšetrenie a analýza sliny	88
16.1.3 Sonografia (USG)	89
16.1.4 Natívne röntgenové snímky	89
16.1.5 Počítačová tomografia (CT) a magnetická rezonancia (NMR)	89
16.1.6 Sialografia	89
16.1.7 Scintigrafia (funkčná gamagrafia)	91
16.2 Vývojové poruchy	91
16.3 Sialoadenitídy	91
16.3.1 Bakteriálne sialoadenitídy	92
16.3.2 Vírusové sialoadenitídy	92
16.3.3 Neinfekčné (aseptické) sialoadenitídy	93
16.4 Sialolitiáza	93
16.4.1 Sialolitiáza vo vývode podsánkovej žľazy	93
16.4.2 Sialolitiáza v parenchýme podsánkovej slinnej žľazy	94
16.5 Sialózy	94
16.5.1 Sjögrenov-Howersov-Gougerotov syndróm (sicca syndrom)	94
16.5.2 Mikuliczova choroba	96
16.5.3 Heerfordtov syndróm	96
16.5.4 Parotideomagalia pri diabetes mellitus	96
16.5.5 AOP syndróm	96

16.5.6 SSS syndróm	96
16.5.7 Kwashiorkor	96
16.5.8 Madelungova choroba	96
17. PATOLOGICKÉ SPOJENIA ÚSTNEJ DUTINY S NOSOVOU A ČELUSTNOU DUTINOU	98
17.1 Oroantrálna (OA) komunikácia	98
17.2 Oronazálna komunikácia	100
✕ 18. ZÁPALLY ČELUSTNÝCH DUTÍN	102
18.1 Akútny zápal čelustnej dutiny	102
18.2 Chronický zápal čelustnej dutiny	102
18.3 Liečba akútneho zápalu čelustnej dutiny	103
18.4 Liečba chronického zápalu čelustnej dutiny	103
19. CHIRURGICKÉ VÝKONY DOPLŇUJÚCE ENDODONTICKÉ OŠETRENIE	105
19.1 Resekcia koreňového hrotu (RKH)	105
19.1.1 Indikácie RKH	105
19.1.2 Kontraindikácie RKH	106
19.1.3 Príprava pacienta na RKH	107
19.1.4 Technika resekcie RKH	108
19.1.5 Komplikácie RKH	109
19.2 Periapikálna kyretáž	110
19.3 Alveolotómia (trepanácia alveoly)	111
20. CYSTY OROFACIÁLNEJ OBLASTI	112
20.1 Kostné cysty	113
20.1.1 Radikulárne cysty	113
20.1.2 Folikulárne cysty	114
20.1.3 Parodontálne cysty	114
20.1.4 Fisurálne cysty	114
20.2 Cysty mäkkých tkanív	116
20.2.1 Mukokéla	116
20.2.2 Ranula	116
20.2.3 Ateróm	116
20.2.4 Dermoidná a epidermoidná cysta	116
20.2.5 Laterálna krčná cysta (fistula)	117
20.2.6 Mediálna krčná cysta (fistula)	117
20.2.7 Nazolabiálna cysta	117
20.3 Liečba cýst orofaciálnej oblasti	118
20.3.1 Cystektómia (Partsch II.)	118
20.3.2 Cystostómia (Partsch I.)	119
20.4 Prevencia vzniku dentogénnych kostných cýst	119
21. OCHORENIA LYMFATICKÝCH UZLÍN (UZLINOVÝ SYNDRÓM)	120
21.1 Algoritmus vyšetrenia uzlinového syndrómu	120
21.2 Lymfadenitídy	121
21.2.1 Infekčné lymfadenitídy lokálneho pôvodu	121

21.2.2 Celkové infekčné lymfadenitídy	122
21.3 Malígne lymphadenopatie	122
21.4 Liečba ochorení lymfatických uzlín	123
22. ÚRAZY ZUBOV	124
22.1 Zlomeniny zubov	124
22.1.1 Zlomeniny korunky zuba	125
22.1.2 Zlomeniny koreňa zuba	125
22.2 Zmeny polohy zubov	125
22.2.1 Kontúzia zuba	125
22.2.2 Subluxácia zuba	126
22.2.3 Luxácia zubov	126
22.2.4 Repulzia zuba	127
22.3 Zlomeniny alveolárnych výbežkov	127
22.4 Dentálne úrazy a poranenia mäkkých tkanív	128
23. PREKANCERÓZY ÚSTNEJ SLIZNICE A KOŽE TVÁRE	129
23.1 Leukoplakia	130
23.1.1 Hladká leukoplakia	130
23.1.2 Verukózna leukoplakia	130
23.1.3 Erytroleukoplakia	130
23.1.4 Diferenciálna diagnostika leukoplakií	130
23.1.5 Liečba leukoplakií	131
23.2 Lichen ruber planus	131
23.3 Erytroplakia	132
23.4 Ostatné prekancerózy ústnej sliznice	132
23.4.1 Plummerov-Vinsonov (Kellyov-Pattersonov) syndróm	132
23.4.2 Sjögrenov-Howersov-Gougerotov syndróm (sicca syndrom)	132
23.4.3 Lingua villosa nigra	132
23.4.4 Benígne nádory ústnej sliznice	132
23.4.5 Submukózna fibróza	133
23.5 Kožné prekancerózy	133
23.6 Princípy dispenzarizácie prekanceróz	133
LITERATÚRA	134
VYSVETLIVKY SKRATIEK	135

